APTEEKKARILIITTO 2012

Apteekkariliitto
Apotekareförbundet

Sisältö:

Uudistusten vuosi 3
Monessa mukana 4
Palveluita asiakkaille 6
Työkaluja apteekeille 8
Vuoden varrelta 10
Apteekkijärjestelmä 14
Apteekkariliiton yhtiöt 16
Hallitus ja asiantuntijat 18

APTEEKKARILIITTO

kehittää eettisesti ja ammatillisesti korkeatasoista apteekkitoimintaa osana terveydenhuoltoa ja tuottaa jäsenilleen apteekkiliikkeen harjoittamista tukevia palveluita.

UUDISTUSTEN VUOSI

Lääkekorvauksiin, lääketaksaan ja apteekkimaksuun esitettiin uudistuksia. Suomi sai myös kansallisen lääkeinformaatiostrategian.

Sosiaali- ja terveysministeriön Lääkekorvaustyöryhmä sai työnsä valmiiksi vuoden lopulla. Työryhmä ehdotti, että nykyiset kolme korvausluokkaa säilytetään ja erityiskorvaukseen oikeuttavat pitkäaikaiset ja vaikeat sairaudet määritellään jatkossakin lääketieteellisin perustein.

Paljon lääkkeitä käyttävien asemaa työryhmä ehdotti parannettavan alentamalla lääkekustannusten vuotuista omavastuukattoa noin 140 eurolla. Tästä sairausvakuutukselle aiheutuvat kustannukset ehdotettiin rahoitettavaksi vuotuisella, enintään 50 euron alkuomavastuulla. Vasta sen jälkeen lääkeostoista saisi Kela-korvausta. Alkuomavastuu ei kuitenkaan koskisi alle 18-vuotiaita, jotta uudistus ei rasittaisi kohtuuttomasti lapsiperheitä. Alkuomavastuu mahdollistaisi jatkossa myös korvausprosenttien noston.

Työryhmä ehdotti myös moniammatillisen yhteistyön lisäämistä, potilaan aktiivisen roolin vahvistamista sekä ohjaustoimenpiteitä, jotka edistävät rationaalista lääkkeiden määräämistä ja käyttöä.

Eduskunta päätti syksyllä hallitusohjelman edellyttämistä ja työryhmän valmistelemista, yli sadan miljoonan euron lääkekorvaus- ja tukkuhintaleikkauksista. Peruskorvausprosenttia laskettiin 42:sta 35:een ja alemman erityiskorvausluokan korvausprosenttia 72:sta 65:een. Viitehintajärjestelmän ulkopuolisten, Kelan korvaamien lääkkeiden korvausperusteisia tukkuhintoja leikattiin viidellä prosentilla. Leikkaukset toteutettiin helmikuussa 2013.

PÄIVITYSTÄ LÄÄKETAKSAAN

Fimea julkisti heinäkuussa ehdotuksensa lääketaksan uudistamiseksi. Se ehdotti, että lääketaksaa muutettaisiin niin, että apteekkien myyntikate riippuisi nykyistä vähemmän lääkkeen tukkuhinnasta. Tämä toteutettaisiin korottamalla reseptilääkkeen toimitusmaksu 0,39 eurosta 2,17 euroon ja pienentämällä samalla lääketaksan kertoimia ja kiinteitä osia.

Uudistuksella turvattaisiin maan kattavien apteekkipalvelujen säilymistä ja huomioitaisiin nykyistä paremmin apteekkien tekemä asiantuntijatyö ja potilaskohtainen lääkeneuvonta.

APTEEKKIMAKSUT ERIKSEEN

Fimea ehdotti myös apteekkimaksujärjestelmän uudistamista siten, että apteekkimaksu perittäisiin jatkossa erikseen apteekin ja sivuapteekkien osalta, jos apteekin ja sivuapteekin yhteenlaskettu liikevaihto jäisi alle 3,5 miljoonan euron. Uudistuksella lisättäisiin sivuapteekin pitämisen houkuttelevuutta harvaanasutuilla seuduilla. Se turvaisi näin osaltaan maankattavien apteekkipalveluiden saatavuutta.

Fimean säädöspaketti sisälsi myös lääkelain muutosehdotuksia, jotka koskivat muun muassa apteekkarinvaihdostilanteita, vuokratyövoiman käyttöä, lääkkeiden annosjakelutoimintaa ja lääkevalmistuksen keskittämistä. Ehdotukset perustuivat pääosin Apteekkitoiminnan kehittämistyöryhmän vuonna 2011 tekemiin esityksiin.

STT-Lehtikuva

↑ **Lääkekorvaustyöryhmän puheenjohtaja Outi Antila (oik.) luovutti työryhmän loppuraportin ministeri Paula Risikolle tammikuussa 2013.**

LUOTETTAVAA LÄÄKETIETOA

Fimea julkaisi helmikuussa ensimmäisen kansallisen lääkeinformaatiostrategian, jonka se laati yhteistyössä terveydenhuollon ja lääkealan toimijoiden kanssa. Vuosina 2012–2020 toteutettavan strategian tärkeimpänä tavoitteena on lisätä näyttöön perustuvaa, puolueetonta ja luotettavaa lääketietoa väestölle ja terveydenhuollon ammattilaisille.

Kilpailuvirasto julkisti elokuussa selvityksensä, jossa se esitti useita muutoksia Suomen apteekkijärjestelmään. Suomen hallitus linjasi kuitenkin, että apteekkitoiminnan kehittämistä jatketaan Lääkepolitiikka 2020 -linjausten ja Apteekkitoiminnan kehittämistyöryhmän esitysten pohjalta sosiaali- ja terveysministeriön johdolla.

MONESSA MUKANA

Apteekkariliitto osallistui alan uudistusten valmisteluun ja toiminta monipuolistui.

Apteekkariliitto osallistui lääketaksan ja apteekkimaksun uudistamiseen Fimean työryhmissä. Liiton edustaja oli mukana myös sosiaali- ja terveysministeriön Lääkekorvaustyöryhmässä.

Fimean käyttöön liitto tuotti laskelmia ja niin sanotun välimallin lääketaksan uudistamiseksi. Tässä mallissa reseptilääkkeen toimitusmaksua korotettaisiin vähemmän kuin Fimean esittämässä mallissa, ja vastaavasti lääketaksan kertoimia ja kiinteitä osia pienennettäisiin vähemmän.

Lääkekorvaustyöryhmän ehdotuksissa apteekkien kannalta tärkeintä oli työryhmän raporttiinsa kirjaama lääketaksauudistus vuonna 2014. Apteekkariliitto oli tyytyväinen siihen, että työryhmä sai tehtyä lääkekorvausjärjestelmän uudistamiseksi hallitusohjelman mukaisen esityksen, joka alentaa paljon lääkkeitä käyttävien lääkemenoja.

Vuoden aikana liitto antoi useita lausuntoja viranomaisille ja kehitti uusia palveluita ja työkaluja apteekkien käyttöön. Kaikki apteekit saatiin lain asettamaan määräaikaan mennessä sähköisen reseptin piiriin liiton kattavan käyttöönottotuen ansiosta.

Liiton koulutustarjonta kattoi johtamiseen, sähköiseen reseptiin, apteekkien kansanterveysohjelmiin ja lääkkeiden annosjakeluun liittyvää koulutusta. Toimenpiteet jäsenapteekkien liiketoiminnan ja yhteisen APTEEKKI-brändin kehittämiseksi käynnistyivät.

Apteekkariliitto osallistui aktiivisesti Euroopan Unionin apteekkijärjestön (PGEU) ja sen työryhmien työhön sekä valtakunnalliseen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaan Potilasturvallisuutta taidolla -hankkeeseen ja Fimean lääkeinformaatioverkoston koordinaatio- ja viestintäryhmien toimintaan.

Syksyllä käydyissä kuntavaaleissa terveyspalvelujen järjestäminen nousi ykkösaiheeksi. Vaalikeskusteluja varten liitto tuotti suullisen viestinnän tueksi Apteekkiasiaa kuntapäättäjille -esitteen, jossa ehdokkaille kerrottiin, mitä palveluita apteekit voivat tarjota kunnille.

Syyskokouksessa marraskuussa apteekkari **Riitta Andersin** valittiin yksimielisesti liiton puheenjohtajaksi toiselle kaksivuotiskaudelle. Varapuheenjohtajina jatkoivat apteekkarit **Marja Ritala** ja **Risto Kanerva**.

→ Riitta Andersin (vas.) valittiin yksimielisesti liiton puheenjohtajaksi toiselle kaksivuotiskaudelle. Varapuheenjohtajina jatkoivat Marja Ritala ja Risto Kanerva.

TAVOITTEEMME

1 Lääkejakelusta vastaa koko maan kattava yrittäjävetoinen ja ammatilliseen osaamiseen perustuva apteekkiverkosto.

2 Kaikkien apteekkien taloudellinen perusta on riittävän vahva, jotta palveluiden korkea taso voidaan turvata.

3 Itsehoito- ja reseptilääkkeiden myynti ja jakelu asiakkaille tapahtuu vain apteekeista.

4 Apteekkien palvelu on tasokasta sekä asiakaslähtöistä, ja asiakkaat luottavat apteekkien farmaseuttiseen osaamiseen.

5 Apteekit tarjoavat asiakkailleen näiden hyvinvointia tukevia uusia palveluita.

6 Apteekit ovat tunnustettu ja arvostettu osa suomalaista terveydenhuoltoa.

7 Yksityisten apteekkien yrityskuva on myönteinen ja vahva koko maassa

8 Merkittävä osa Apteekkariliiton jäsenistä osallistuu liiton ja sen alueellisten apteekkariyhdistysten toimintaan ja vaikuttaa liiton kantojen muodostamiseen niin perinteisten kuin myös uusien kanavien kautta.

9 Apteekkariliitto ja sen tytäryhtiöt toimivat tehokkaan konsernin tavoin.

10 Apteekkariliitto on – niin kansallisella kuin myös kansainvälisellä tasolla – osaava organisaatio, jonka luottamustehtävät kiinnostavat apteekkareita, ja jossa parhaat asiantuntijat haluavat työskennellä.

VISIOMME

Olemme Suomen jäsenlähtöisin liitto. Kehitämme vahvasti yksityiseen yrittäjyyteen perustuvaa apteekkitoimialaa, vaikutamme sen uudistumiseen ja turvaamme kestävän apteekkitalouden pohjan. Autamme jäseniämme tarjoamaan maailman parasta apteekkipalvelua.

PALVELUITA ASIAKKAILLE

Apteekkariliitto kehitti apteekkien asiakkaille kaksi palvelukonseptia ja yhden apteekin oman verkkopalvelun aloittamiseen.

Terveyskontrolli kertoo riskit

TERVEYSKONTROLLI ON PALVELU, jossa farmaseutti, proviisori tai sairaanhoitaja kartoittaa asiakkaan elintapoja ja mittaa hänen terveydentilaansa kuvaavia arvoja. Asiakas saa näin arvion eliniästään ja sairastumisriskistään muun muassa sydäninfarktiin, aivohalvaukseen ja diabetekseen. Palvelussa käydään yhdessä läpi tekijöitä, jotka vaikuttavat sairastumisriskiin.

Terveyskontrolli sopii kaikille, jotka haluavat selvittää oman terveydentilansa, kartoittaa sairastumisriskiään ja saada tukea elintapojen muutokseen. Erityisiä kohderyhmiä ovat juuri eläkkeelle siirtyneet henkilöt, riskiryhmiin kuuluvat, keski-ikäiset miehet sekä yritykset, jotka haluavat tarjota palvelua työkykyä ylläpitävänä toimintana.

Kyseessä on asiakkaalle maksullinen, terveyttä edistävä palvelu.

Asiantuntija-proviisorit Tuula Teinilä ja Johanna Salimäki (oik.) esittelivät uusia palveluita Apteekkaripäivillä huhtikuussa.

Inhalaatiohoidon tarkistus astmaatikoille

INHALAATIOHOIDON tarkistuspalvelu on tarkoitettu niille astmaa tai keuhkoahtaumatautia sairastaville, joiden inhaloinnissa epäillään olevan ongelmia. Toinen kohderyhmä ovat lapset ja nuoret, jotka ottavat lääkityksen omaan haltuunsa.

Lääkkeen tehokas inhalointi keuhkoihin on vaikeaa: parhaimmillaankin vain 40 prosenttia lääkeannoksesta pääsee keuhkoputkiin. Tästä huolimatta inhalointitekniikkaa ei tarkisteta useinkaan perusterveydenhuollossa, eikä astman seuranta toteudu siksi tavoitteiden mukaisesti.

Ajanvarauksella toimivan palvelun konsepti on yksinkertainen. Asiakas näyttää ensin omalla laitteellaan inhalaatiotekniikkansa, ja sen jälkeen farmasian ammattilainen esittää hänelle videon tai plasebolaitteen avulla, miten inhaloidaan oikeaoppisesti. Asiakas saa samalla neuvoja astman omahoidosta, suuhun kohdistuvien haittavaikutusten ehkäisystä sekä apuvälineiden huollosta.

Palvelun käyttöönotto ei vaadi apteekin henkilökunnalta erityistä koulutusta, vaan kaikki astman hoitoon jo perehtyneet farmaseutit ja proviisorit voivat tarjota palvelua.

Konsepti verkkopalveluun

KUN APTEEKKI HALUAA itselleen edullisen ja helppokäyttöisen verkkopalvelun, sen kannattaa ottaa käyttöön Apteekkariliiton ja Anders Inno Oy:n kehittämä eAPTEEKKI-konsepti. Konseptiin kuuluvat apteekin oma verkkopalvelu sekä eAPTEEKKI.fi-portaali.

Verkkopalvelun tilaava apteekki saa ohjeet muun muassa internet-tilausten hallinnointiin ja maksamiseen. Lisäksi se saa käyttöönsä valmiit tuotekuvat ja -tekstit, jotka päivittyvät Apteekkariliiton tietokannasta suoraan apteekin omaan verkkopalveluun.

Konseptin käyttöön ottava apteekki liittyy samalla eAPTEEKKI-verkkoportaaliin. Se on Apteekkariliiton ylläpitämä sivusto, joka on asiakkaille ovi kaikkien liiton jäsenapteekkien verkkokauppoihin.

Jokainen apteekki vastaa itse verkkopalvelustaan. Apteekit voivat muokata verkkopalvelun haluamansa näköiseksi kuvien ja bannereiden avulla.

Verkkopalvelualusta avattiin apteekeille maaliskuussa 2013. Ensimmäisessä vaiheessa tuotevalikoimaan kuuluvat kaikki itsehoitolääkkeet. Seuraavassa vaiheessa tuotevalikoima täydentyy muilla itsehoitotuotteilla ja apteekeissa myytävillä yleisillä kauppatavaroilla. Myöhemmin verkkopalvelun kautta voi hankkia myös reseptilääkkeitä sähköisellä reseptillä.

TYÖKALUJA APTEEKEILLE

Apteekkariliitto tuotti jäsenapteekeilleen uusia, työtä helpottavia sähköisiä työkaluja.

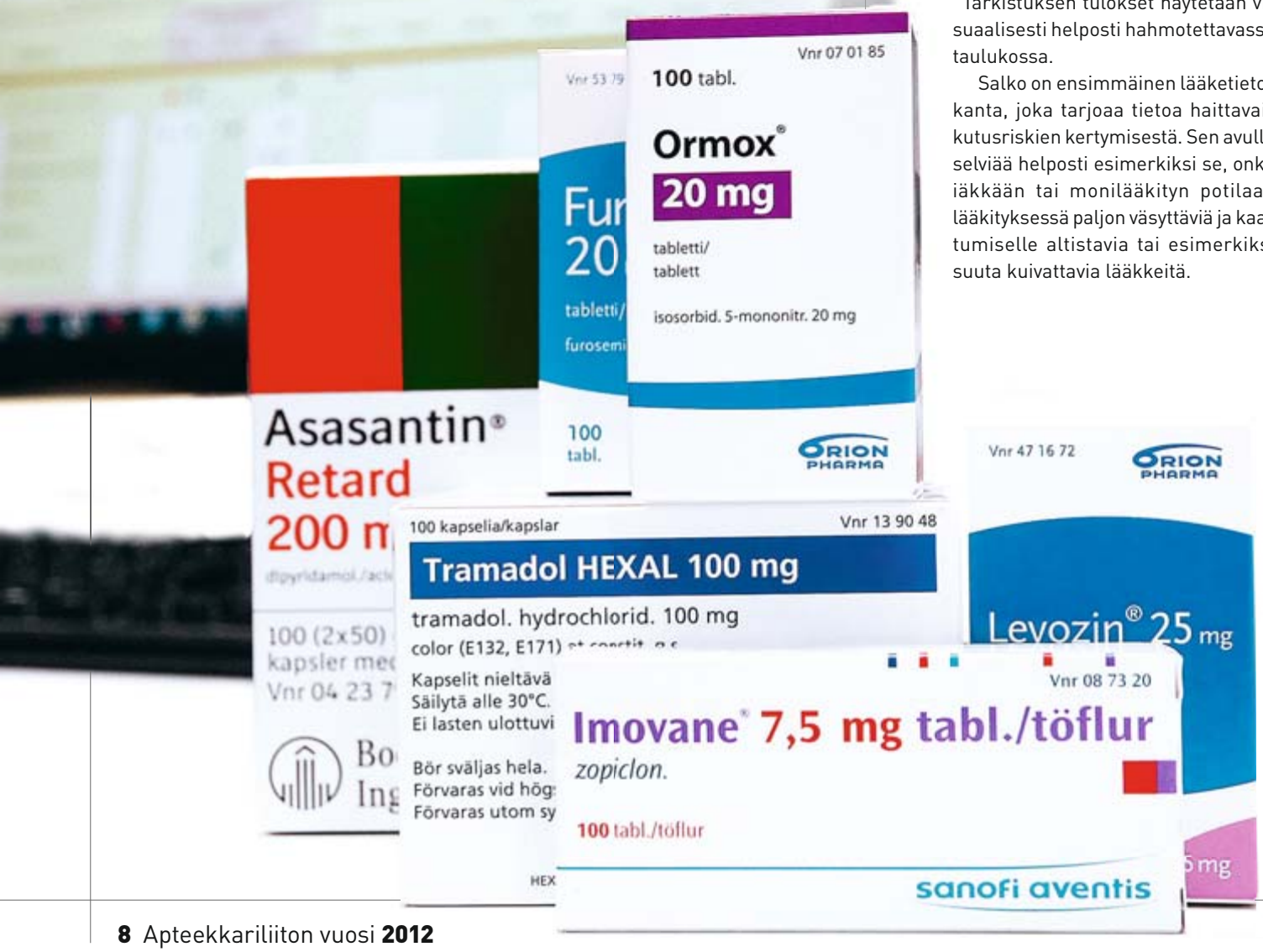

Apua lääkitystarkistuksiin

APTEEKKARILIITTO RAKENSI jäsenapteekeilleen Salko-tietokannan, jonka avulla lääkitysten kokonaisarviointi ja suppeammat lääkitystarkistukset sujuvat nopeasti ja laadukkaasti. Tietokanta kokoaa yhteen lääkityksen tarkistuksen kannalta oleelliset lääkeaineiden ominaisuudet.

Tietokanta on suunniteltu erityisesti lääkehoidon kokonaisarviointien avuksi, mutta sitä voidaan käyttää myös suppeammissa lääkitysten tarkistuksissa.

Tarkistuksen tulokset näytetään visuaalisesti helposti hahmotettavassa taulukossa.

Salko on ensimmäinen lääketietokanta, joka tarjoaa tietoa haittavaikutusriskien kertymisestä. Sen avulla selviää helposti esimerkiksi se, onko iäkkään tai monilääkityn potilaan lääkityksessä paljon väsyttäviä ja kaatumiselle altistavia tai esimerkiksi suuta kuivattavia lääkkeitä.

Tiedotusjärjestelmä apteekkisopimuksiin

APTEEKKISOPIMUSMENETTELYN tavoitteena on auttaa päihde- tai lääkeriippuvaisia potilaita vierottumaan suunnitelmallisen lääkehoidon avulla. Menettelyssä potilas sitoutuu kirjallisella sopimuksella yhden lääkärin tai hoitopisteen määräämään lääkehoitoon ja käyttämään vain valitsemaansa sopimusapteekkia ostaessaan väärinkäyttöön soveltuvia lääkkeitä.

Lääkäri tai hoitopaikka lähettää kopion sopimuksesta sopimusapteekille, joka välittää tiedon sopimuksesta muille apteekeille. Muut apteekit eivät toimita väärinkäyttöön soveltuvia lääkkeitä toisen apteekin sopimuspotilaalle.

Apteekkariliitto kehitti apteekeille sopimustiedotusjärjestelmän, joka toimii niin, että siihen liittynyt apteekki kirjaa välityspalvelimelle omat sopimuspotilaansa. Muut apteekit saavat tiedon toisen apteekin sopimuspotilaasta vain, jos hän yrittää ostaa väärinkäyttöön soveltuvia pkv- tai huumausaineita sisältäviä lääkkeitä muusta kuin sopimusapteekista. Potilas ohjataan aina sopimusapteekkiin, jos hän on ostamassa väärinkäyttöön soveltuvaa lääkettä.

Toimituspoikkeamat tietokantaan

VÄÄRÄN LÄÄKKEEN, LÄÄKEMUODON tai lääkemäärän toimittaminen apteekista potilaalle on hyvin harvinaista, mutta joskus virhe tapahtuu. Toimituspoikkeamasta on kysymys myös silloin, jos lääke toimitetaan potilaalle virheellisellä annostusohjeella varustettuna.

Apteekkariliitto kehitti sähköisen toimituspoikkeamien raportointijärjestelmän helpottamaan toimituspoikkeamien raportointia apteekeissa.

Poikkeamien järjestelmällisellä kirjaamisella, analysoinnilla ja käsittelyllä varmistetaan, että koko henkilökunta oppii mahdollisista virheistä. Samalla saadaan valtakunnallista tietoa siitä, millaisissa tilanteissa ja missä lääkkeissä poikkeamia sattuu.

Työkalu taloussuunnitteluun

APTEEKKARILIITON SALKKU-VERKKOPALVELUUN avattiin uusi sivusto, TalousSalkku, jossa on runsaasti apteekkitalouden perustietoa ja apteekkarille oman apteekin taloudenhoitoa tukevaa aineistoa.

TalousSalkun sisältö on pääosin Apteekkariliiton tuottamaa. Osa aineistosta pohjautuu liiton jäsenapteekeiltaan keräämiin talouslukuihin.

Toimialan markkinatietoa -sivulle on koottu apteekkialan tärkeimmät makrotason talousluvut, ja Oma Talous -sivulla on apteekkarin taloussuunnittelua tukevaa aineistoa ja laskentatyökaluja.

→ TalousSalkun ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa talousasiantuntija Monna Apajalahti-Markkula.

VUODEN VARRELTA

Apteekkari täytti 100 vuotta

SATAKUNTA APTEEKKARILEHDEN entistä ja nykyistä tekijää, ilmoittajaa, lähdettä ja lukijaa juhlivat lehden satavuotista ilmestymistä Apteekkariliitossa tammikuussa.

Lehti oli pitkään vain apteekkareille suunnattu ammatti- ja järjestölehti. Vasta viime vuosikymmeninä lehden lukijakunta on laajentunut apteekkien henkilöstöön ja alan toimijoihin. Nykyisin lukijoita ovat myös apteekkialan päättäjät, päätösten valmistelijat ja media.

Apteekkari tavoittaa kaikki Suomen liki 600 apteekkaria ja heidän lisäkseen melkein kaikki (97 %) apteekkiproviisorit ja valtaosan (82 %) apteekkien farmaseuteista. Lehteä täydentää kaikille avoin Apteekkari.fi-verkkolehti, jonka uutisia, blogeja ja kolumneja voi seurata myös uutiskirjeessä, Facebookissa ja Twitterissä.

Lääkitys-turvallisuutta apteekista

FARMASIAN ALAN KESKEISET TOIMIJAT käynnistivät yhdessä nelivuotisen Apila-hankkeen lääkitysturvallisuuden parantamiseksi apteekkien toiminnan avulla. Tavoitteena on, että lääkehoitoihin liittyvät haittatapahtuvat vähenevät.

Tavoitteeseen pyritään muun muassa itsehoitoneuvonnan laadun ja saatavuuden parantamisella, erityisryhmien lääkeneuvonnan saatavuuden lisäämisellä, apteekkien ja muun terveydenhuollon lääkitysturvallisuustoiminnan edistämisellä sekä monilääkittyjen potilaiden lääkehoitoriskien arvioinnin tehostamisella.

Apila-hanke on osa kansallista Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaa Potilasturvallisuutta taidolla -ohjelmaa, jossa kumppaneita ovat terveydenhuollon tärkeimmät kansalliset toimijat.

APILA
Apteekkien lääkitysturvallisuushanke

Sähköiseen reseptiin määräajassa

APTEEKIT OTTIVAT sähköisen reseptin käyttöön määräaikaan eli maaliskuun loppuun mennessä. Apteekkariliitto helpotti käyttöönottoa monilla koulutuksilla ja käyttöönottoa helpottavilla työkaluilla sekä järjestämällä varmennekorttien rekisteröinnin.

Sähköinen resepti lisäsi merkittävästi apteekkien ja muun terveydenhuollon välistä yhteistyötä. Vuoden lopussa jo valtaosa lääkemääräyksistä oli sähköisiä monilla paikkakunnilla.

Sähköinen resepti toi apteekeille kustannuksia järjestelmän vaatimien laite- ja ohjelmistoinvestointien vuoksi. Tietojärjestelmissä oli vielä kehitettävää sujuvan apteekkiasioinnin varmistamiseksi.

APTEEKKITIHEYS
(asukasta/apteekki)

Suomi	6 600
Ruotsi	7 800
Norja	6 960

AUKIOLOAJAT
(tuntia/viikko)

Suomi	57
Ruotsi	53
Norja	53

LÄÄKE HETI MUKAAN
(% resepteistä)

Suomi	98
Ruotsi	89
Norja	–

YKSITYISET APTEEKIT KOKOLUOKITTAIN (2012)

lähde: Apteekkariliitto, sis. 95% kaikista

Reseptiä/vuosi	Apteekkien lkm
200 000 –	7
180 000 – 200 000	7
160 000 – 180 000	12
140 000 – 160 000	21
120 000 – 140 000	29
100 000 – 120 000	54
80 000 – 100 000	86
60 000 – 80 000	105
40 000 – 60 000	115
20 000 – 40 000	118
– 20 000	30

YKSITYISTEN APTEEKKIEN LIIKEVAIHTO

lähde: Apteekkariliitto

Vuosi	Milj. €
2002	1 548
2003	1 640
2004	1 753
2005	1 835
2006	1 806
2007	1 897
2008	2 038
2009	2 041
2010	2 026
2011	2 051
2012	arvio 2 128

APTEEKKIEN HENKILÖKUNTA (31.12.)

Luvut sisältävät myös yliopistojen apteekkien työntekijät

	2008	2009	2010	2011	2012
Apteekkarit	582	594	594	585	588
Proviisorit	807	802	813	780	749
Farmaseutit	3 830	3 844	3 840	3 635	3664
Tekniset	3 070	3 071	3 032	3 456	3486
Yhteensä	8 289	8 311	8 279	8 456	8487

lähteet: Apteekkariliitto, Yliopistojen apteekit ja Apteekkien eläkekassa

Lääkkeillä huippusaatavuus

RESEPTILÄÄKKEEN SAA APTEEKISTA saman päivän aikana lähes 100 prosentin varmuudella, selvisi maaliskuussa tehdystä lääkkeiden toimitusvarmuuskyselystä.

Kyselyn mukaan asiakas sai kaikki tarvitsemansa reseptilääkkeet heti mukaansa 97,9 prosentin varmuudella ja saman päivän aikana 98,5 prosentin varmuudella.

Tavallisin syy lääkepuutteelle oli se, että lääke ei kuulunut apteekin varastossa pidettäviin, vaan oli määritelty tilattavaksi tarvittaessa.

Lääkkeiden toimitusvarmuus apteekeista on säilynyt koko 2000-luvun ajan erinomaisella tasolla lääkevaihdon ja viitehintajärjestelmän aiheuttamista varastointihaasteista huolimatta.

Tutkimuksessa oli mukana 79 apteekkia, ja se kattoi liki 86 000 reseptiä.

VUODEN VARRELTA

Apteekkariliitto Suomi Areenalla

APTEEKKARILIITTO PYSTYTTI Porin seudun apteekkareiden kanssa JazzApteekki-teltan Porin kauppatorille heinäkuussa. JazzApteekki oli osa MTV3:n ja Porin kaupungin Suomi Areena -tapahtumaa. Teltalla kävijöiden oli mahdollista mittauttaa maksutta verenpaineensa ja testauttaa diabetesriskinsä. Moni käytti tilaisuutta hyväkseen ja kyseli myös lääkkeistään teltalla päivystäneiltä Porin seudun apteekkien ja Apteekkariliiton asiantuntijoilta.

Apteekkariliitto järjesti Suomi Areenalla myös lääkeväärennöksiä käsitelleen Valelääke voi tappaa -paneelikeskustelun.

Lääkekorvaukset ilman Kela-korttia

APTEEKIT VOIVAT JATKOSSA tarkistaa asiakkaiden oikeuden lääkekorvauksiin sähköisesti Kelasta. Uutta järjestelmää testattiin syksyllä.

Tarkistaminen tapahtuu sähköisenä kyselynä apteekin ja Kelan tietojärjestelmien välillä. Kyselyn tuloksena apteekki saa näkyviin asiakkaan erityiskorvausoikeudet, työpaikkakassojen jäsenyydet, mahdolliset korvausrajoitukset ja korvattujen lääkkeiden vuotuisen omavastuukertymän.

Asiakas esittää lääkeoston yhteydessä edelleen Kela-korttinsa. Jos se ei ole mukana, kortin tiedot voidaan asiakkaan luvalla tarkistaa sähköisesti Kelasta.

Sähköisen Kela-tietojen kyselyn etu on tietojen ajantasaisuus. Kysely mahdollistaa myös lääkkeiden ostamisen suorakorvattuina apteekin verkkopalvelun kautta.

Lääkkeet tutuiksi

MARRASKUUSSA APTEEKEISSA vietettiin ensimmäistä kansallista Lääkehoidonpäivää. Päivän teemana oli Tunne lääkkeesi, jolla haluttiin aktivoida sekä lääkkeiden käyttäjiä että terveydenhuollon ammattilaisia kiinnittämään enemmän huomiota lääkehoitojen onnistumiseen.

Tutkimusten mukaan lääkehoitojen toteutumisessa on paljon parantamisen varaa. Lääkkeitä ei osata käyttää oikein muun muassa puutteellisten tietojen takia.

Teemapäivänä asiakkaita rohkaistiin juttelemaan lääkityksestään ja muistutettiin, että lääkkeisiin liittyvissä asioissa voi aina kääntyä apteekin puoleen. Osa apteekeista järjesti myös yhteisiä lääkeaiheisia luentotilaisuuksia ja tapahtumia paikallisen terveyskeskuksen tai potilasjärjestöjen kanssa.

Lääkehoidon päivän järjestivät sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikon** aloitteesta lääke- ja terveysalan toimijat yhdessä terveysalan viranomaisten kanssa.

Apteekit toimivat vastuullisesti

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO kohautti lokakuussa tutkimuksellaan, jonka mukaan merkittävä osa markkinoilla olevista D-vitamiinivalmisteista sisälsi selvästi pakkauksessa ilmoitettua vähemmän D-vitamiinia. Asiasta syntyi useita päiviä mediassa vellonut kohu.

Apteekkariliiton kehotuksesta apteekit poistivat lisäselvitysten ajaksi myynnistä kaikki ne D-vitamiinivalmisteet, joissa D-vitamiinin määrä jäi tutkimuksen mukaan alle 80 prosentin pakkauksessa ilmoitetusta määrästä. Yliopiston käyttämä mittausmenetelmä osoittautui kuitenkin puutteelliseksi, ja apteekit palauttivat D-vitamiinivalmisteita myyntiin sitä mukaa kuin niiden pitoisuudesta saatiin akkreditoidun laboratorion varmistus.

Yliopisto pahoitteli virheellisten mittaustulostensa aiheuttamaa aiheetonta kohua.

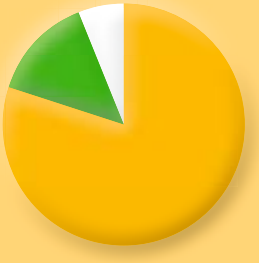

APTEEKKIEN MYYNNIN JAKAUTUMINEN 2012
(ennuste)

Reseptilääkkeet	80 %
Itsehoitolääkkeet	14 %
Muu myynti	7 %

lähde: Apteekkariliitto
Pyöristysten vuoksi summa poikkeaa sadasta.

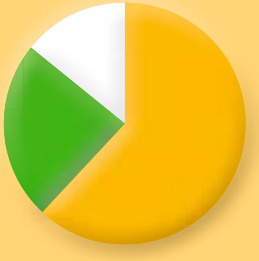

LÄÄKE-EURON JAKAUTUMINEN 2012
(ennuste)

Lääketehdas ja tukkukauppa	61 %
Apteekki	24 %
Valtio	15 %

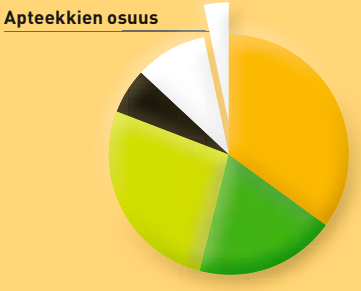

TERVEYDENHUOLLON KOKONAISMENOT 2011

Erikoissairaanhoito	35 %
Perusterveydenhuolto*	19 %
Muut menot	27 %
Suun terveydenhuolto	6 %
Avohoidon lääkkeet	13 %

* poislukien työterveys-, opiskelu- ja hammashuolto

Terveydenhuollon kokonaismenot käyvin hinnoin olivat vuonna 2011 yhteensä 17 052 miljardia euroa (9,0 % bkt:stä) eli noin 3 165 euroa/asukas. Maanlaajuisen apteekkiverkoston ylläpitoon kului vain noin 3,2 % kokonaismenoista.

lähteet: THL ja Apteekkariliitto

Asiakkaat tyytyväisiä ja uskollisia

JOULUKUUSSA JULKISTETUN EPSI-Ratin tutkimuksen mukaan apteekeilla on Suomen tyytyväisimmät ja uskollisimmat asiakkaat kaikki mitatut toimialat huomioiden.

Apteekit päihittivät asiakastyytyväisyydessä selvästi päivittäistavarakaupan. Tutkimuksen mukaan suomalaiset olivat myös selvästi tyytyväisempiä apteekkeihinsa kuin ruotsalaiset omiin apteekkeihinsa.

EPSI Rating on kansainvälinen analyysimenetelmä, joka mittaa liiketoimintojen ja organisaatioiden aineetonta pääomaa. Benchmark-tutkimuksia tehdään yli 30:llä eri liiketoiminta-alueella.

APTEEKKIJÄRJESTELMÄ

APTEEKKILUPA 1

APTEEKKILIIKETTÄ VOI SUOMESSA harjoittaa vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen (Fimea) myöntämällä apteekkiluvalla. Apteekkiluvan tultua avoimeksi, Fimea julistaa sen haettavaksi ja myöntää luvan hakijoista ansioituneimmalle.

Fimea päättää myös uusien apteekkien ja sivuapteekkien perustamisesta tarveharkinnan perusteella. Apteekkiluvan saajan pitää olla Euroopan talousalueen jäsenmaan kansalainen ja laillistettu proviisori.

Apteekkilupa myönnetään tietylle sijaintialueelle, joka on tavallisimmin kunta. Kaupungeissa voi olla useita apteekkialueita. Apteekit voivat sijoittua sijaintialueellaan vapaasti, vaikkapa toistensa naapureiksi. Sivuapteekkien sijaintia säädellään tarkemmin.

Apteekkarilla voi olla kerrallaan korkeintaan yksi apteekkilupa ja kolme sivuapteekkilupaa. Apteekkari voi myös Fimean luvalla perustaa palvelupisteitä sijaintialueensa tai naapurikunnan haja-asutusalueelle tai kyläkeskukseen. Palvelupiste voidaan perustaa vain alueille, joilla ei ole toimintaedellytyksiä apteekille tai sivuapteekille.

Sivuapteekki voidaan itsenäistää Fimean päätöksellä. Apteekkiketjut eivät ole Suomessa mahdollisia.

Apteekkilupa on henkilökohtainen, eikä sitä voi myydä tai vuokrata. Apteekkari on sekä ammatillisesti että taloudellisesti vastuussa apteekistaan. Apteekkilupa päättyy apteekkarin täyttäessä 68 vuotta.

Apteekkilupaan liittyy useita velvoitteita. Tärkein niistä on lääkkeiden saatavuudesta huolehtiminen.

LÄHES JOKA KUNNASSA ON VÄHINTÄÄN YKSI APTEEKKI

Suomessa on yhteensä 818 apteekkia.

● Kunnat, joissa on vähintään 1 apteekki

● Kunnat, joissa ei ole apteekkia

(kuntajako 2012)

APTEEKKIEN JA SIVUAPTEEKKIEN MÄÄRÄ (31.12.)

Sisältää yliopistojen apteekit

	1970	1980	1990	2000	2010	2012
Apteekit	561	564	576	595	618	617
Sivuapteekit	97	126	173	201	194	201
Yhteensä	658	690	749	796	812	818

lähde: Apteekkariliitto

LYHYESTI

info:

KESKIARVOAPTEEKKI 2012 (ennuste)

lähde: Apteekkariliitto

Liikevaihto:	noin 3,4 milj. €
Reseptiä/vuosi:	71 000 kpl
Apteekkimaksua valtiolle:	noin 200 000 € (noin 6 % liikevaihdosta)
Henkilökunta: (sis. osa-aikaiset)	11 (apteekkari, proviisori, 5 farmaseuttia, 4 teknistä)

APTEEKKIEN TOIMITTAMAT RESEPTIT (milj. kpl)

lähde: Suomen Lääkettiasto 2011

2007	2008	2009	2010	2011	2012
45,7	48,2	48,7	50,4	48,5	48,5*

*ennuste/ Apteekkariliitto

LÄÄKKEEN VÄHITTÄISHINTA APTEEKISSA

Valtioneuvoston asetus lääketaksasta 11.12.2002

Tukkuhinta (€)	Lääkkeen vähittäishinta apteekissa (€)
0 – 9,25	1,5 x tukkuhinta + 0,50 € + alv 10 %
9,26 – 46,25	1,4 x tukkuhinta + 1,43 € + alv 10 %
46,26 – 100,91	1,3 x tukkuhinta + 6,05 € + alv 10 %
100,92 – 420,47	1,2 x tukkuhinta + 16,15 € + alv 10 %
420,48 –	1,125 x tukkuhinta + 47,68 € + alv 10 %

APTEEKKIMAKSU VALTIOLLE

Apteekkimaksulain muutos 1 334/16.12.2011

Apteekin vuosiliikevaihto (€)	Apteekkimaksu liikevaihdon alarajalla (€)	Maksuprosentti alarajan ylittävästä liikevaihdosta
871 393 – 1 016 139	0	6,00 %
1 016 139 – 1 306 607	8 685	7,00 %
1 306 607 – 1 596 749	29 018	8,00 %
1 596 749 – 2 033 572	52 229	9,00 %
2 033 572 – 2 613 212	91 543	9,50 %
2 613 212 – 3 194 464	146 609	10,00 %
3 194 464 – 3 775 394	204 734	10,25 %
3 775 394 – 4 792 503	264 279	10,50 %
4 792 503 – 6 243 857	371 076	10,75 %
6 243 857 –	527 096	11,00 %

2

LÄÄKETAKSA

LÄÄKKEIDEN HINNAT OVAT kaikissa apteekeissa samat, sillä valtioneuvosto päättää lääkkeiden vähittäishinnat lääketaksa-asetuksella. Lääketaksa määrittelee lääkkeen vähittäishinnan valtakunnallisesti käytössä olevan tukkuhinnan perusteella (ks. taulukko).

Tukkuhinta on kaikille apteekeille sama, eivätkä lääkkeiden ostoalennukset ole apteekeille sallittuja.

Lääketaksa on degressiivinen, eli apteekin myyntikate suhteellisesti pienenee lääkkeen tukkuhinnan noustessa.

3

APTEEKKIMAKSU

APTEEKKIEN TALOUTEEN VAIKUTTAA keskeisesti myös veronluonteinen apteekkimaksu, jonka apteekit maksavat valtiolle. Apteekkimaksu tuottaa valtiolle noin 150 miljoonaa euroa vuodessa.

Apteekkimaksulla säädellään erikokoisten apteekkien suhteellista kannattavuutta lääkkeiden hintojen ollessa kaikissa apteekeissa samat.

Apteekkimaksun suuruus perustuu liikevaihtoon ja se on progressiivinen (0–11 % liikevaihdosta). Kaikkein pienimmät apteekit eivät maksa apteekkimaksua lainkaan (ks. taulukko). Apteekkimaksua maksetaan pääasiassa vain lääkemyynnistä väestölle.

Apteekkimaksu johtaa siihen, että samanhintaisesta lääkkeestä pieni apteekki saa vähän suuremman katteen kuin iso apteekki.

APTEEKKARILIITON **YHTIÖ**

OY MEDIFON AB

MEDIFON ON APTEEKKAREIDEN oma tukkukauppa, jakelija ja maahantuoja. Yhtiö uudisti toimintaansa ja käynnisti myös oman jakelutoiminnan apteekeille Helsingin Pitäjänmäellä sijaitsevasta jakelukeskuksestaan.

Yhtiön tuotevalikoimaan kuuluu Apteekkariliiton jäsenapteekkien oma private label -tuotesarja, jonka lisäksi yhtiö markkinoi muun muassa LUGA-jalkojenhoitotuotteita, NUK-äitiys- ja lastenhoitotuotteita sekä TEPE-hammashoitotuotteita.

Markkinoimiensa tuotteiden lisäksi Medifon jakelee useiden merkittävien tavarantoimittajien vapaakaupantuotteita, jotka ovat tilattavissa suoraan apteekkien tietojärjestelmistä. Vuonna 2012 yhtiön jakeluun tulivat muun muassa Bernerin apteekkituotteet ja Vitabalansin ravintolisät ja muut ei-lääkkeelliset tuotteet.

Medifon toimittaa apteekeille myös apteekkien erikoistarvikkeita, kuten tarrasignatuureja, muovikasseja ja valomainoksia. Ainoana kaupallisena toimijana yhtiöllä on oikeus käyttää tuotteissaan Apteekkariliiton vihreäristi-jäsenapteekkitunnusta.

Medifonin liiketoiminta tulee kasvamaan ja monipuolistumaan merkittävästi. Laajentumalla yhtiö pystyy vastaamaan entistä paremmin toimintaympäristön haasteisiin sekä luomaan lisäarvoa Apteekkariliiton jäsenapteekeille ja päämiehilleen.

Perustettu: 1981
Omistus: Apteekkariliitto 100 %
Liikevaihto 2012: 2,9 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 12
Toimitusjohtaja: Mika Flink

PHARMASERVICE

PHARMASERVICE TUOTTAA apteekeille lääkkeiden koneellisen annosjakelun tukipalveluita sekä valmistuttaa joitakin ravintolisiä apteekkien myyntiin.

Anja-annosjakelupalvelua käyttää noin 300 apteekkia ja palvelun piirissä oli vuoden lopussa 16 000 asiakasta. Suurin

PHARMADATA OY

PHARMADATA TUOTTAA apteekeille tietojärjestelmiä ja tietoliikenneratkaisuja. Sen tuotteita ovat Salix- ja pd3 -apteekkijärjestelmät, Procuro, Presto, Proselecta ja Apteekkiverkko. Pharmadata tarjoaa myös konsultointia ja koulutusta.

Yhtiön uuden pd3-apteekkijärjestelmän myynti käynnistyi. Pd3 on ensimmäinen keskitetty uuden sukupolven tietojärjestelmä, joka poistaa apteekeista turhat tietojärjestelmätehtävät, kuten varmistukset ja ohjelmistopäivitykset.

Yhtiön vanhempi Salix-järjestelmä on markkinajohtaja Suomessa. Sitä käyttää 470 apteekkitoimipistettä. Salix on

T Apteekkariliiton yhtiöt täydentävät liiton palveluvalikoimaa apteekeille.

osa asiakkaista on useita lääkkeitä käyttäviä monisairaita kotisairaanhoidon potilaita tai palvelutalojen asukkaita. Palvelua täydennettiin Lääkemuistuttaja-palvelulla.

Anja-annosjakelupalvelun myynti- markkinointiapua apteekeille lisättiin tarjoamalla henkilö- ja materiaaliresursseja annosjakelupalvelun tunnettuuden lisäämiseksi. Apteekeille tarjottiin apua myös omien annosjakeluprosessien sujuvoittamiseksi. Apteekkiohjelmistoihin yhteensopivat tilaustavat yhdessä Timo-tilausliittymän kanssa sujuvoittavat apteekkien annosjakeluprosesseja.

Anja-annosjakelupalvelu lisää potilasturvallisuutta, sillä palveluun kuuluu aina yhteisvaikutusten tarkistus. Yhtiössä tehdyn selvityksen mukaan tarkistus voi ehkäistä vakavia haittoja ja parantaa potilasturvallisuutta merkittävästi.

Asiakasmäärän kasvusta huolimatta henkilökuntamäärä pysyi samana tuotannon tehostamisen ansiosta. Annosjakelun kapasiteetti ja toimintavarmuus vastasivat hyvin kasvavaa asiakas- ja apteekkimäärää, ja yhtiön taloudellinen tilanne parani.

Perustettu: 2001
Omistus: Apteekkariliitto 51 %, Orion 49 %
Liikevaihto 2012: 11,2 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 48
Toimitusjohtaja: Risto Suominen

helppokäyttöinen, ja siinä on hyvin toimiva eReseptiominaisuus. Järjestelmää ylläpidetään vielä useita vuosia uuden pd3-järjestelmän rinnalla.

Yhtiö uudisti Apteekkiverkon teknistä ratkaisua, ja uusi toimintavarmempi ja kustannuksiltaan edullisempi teknologia tulee apteekkien tilattavaksi vuonna 2013.

Perustettu: 1989
Omistus: Apteekkariliitto 100 %
Liikevaihto 2012: 6,9 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 23
Toimitusjohtaja: Jukka Litmanen

PHARMAPRESS OY

PHARMAPRESS ON viestintä- ja kustannusyhtiö, joka tuottaa Apteekkariliitolle ja liiton jäsenille viestintäpalveluita. Apteekkarilehden ja Terveydeksi!-asiakaslehden lisäksi yhtiö toimittaa ja kustantaa kirjoja, oppaita ja muita painotuotteita.

Yhtiö kehitti Apteekkarilehden sähköisiä palveluita. Lehden verkkosivuista tuotettiin mobiililaitteisiin skaalautuva Apteekkari Mobi -käyttöliittymä, ja lehden uutisten ja blogien seuranta mahdollistettiin Facebookissa ja Twitterissä.

Apteekkaripäivien näyttelyn yhtiö järjesti huhtikuussa Marina Congress Centerissä Helsingissä.

Apteekkarilehden satavuotista ilmestymistä juhlittiin tammikuussa.

Perustettu: 1997
Omistus: Apteekkariliitto 100 %
Liikevaihto 2012: 1,3 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 4 + 2 (oto)
Toimitusjohtaja: Erkki Kostiainen

SUOMEN APTEEKKARILIITON HALLITUS 2012

RIITTA ANDERSIN	pj	Turengin apteekki	2
MARJA RITALA,	1. vpj	Kangasalan apteekki	1
RISTO KANERVA,	2. vpj	Turun Humaliston apteekki	3

RIIKKA AAHE	Apteekki Medena, Helsinki	(ei kuvassa)
LEILA HAUKKALA	Mäntsälän apteekki	(ei kuvassa)
BIRGITTA HUTTULA	Jyväskylän Kyllön apteekki	6
MERJA KAHELA	*Leila Haukkalan varajäsen*	4
EIJA KARI	Vesannon apteekki	7
PEKKA KARTTUNEN	Siilinjärven apteekki	13
SINIKKA KESSELI-PULKKINEN	Lohjan Onni apteekki	9
LEENA KOLJONEN	Tohmajärven apteekki	8
HEINO PERNILÄ	Laitilan Uusi apteekki	14
KIRSI PIETILÄ	Helsingin Malmin apteekki	5
RITVA PULKKINEN	Joutsenon apteekki	12
TERTTU PUURUNEN	Hyrynsalmen apteekki	11
EILA TERVOLA	Tampereen Tesoman apteekki	10
TAPIO SUNDELL	Pietarsaaren Medi-apteekki	15

LISÄTIETOJA ASIANTUNTIJOILTAMME

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa etunimi.sukunimi@apteekkariliitto.fi

ILKKA OKSALA
toimitusjohtaja;
yleisjohto ja liiton toiminnan koordinointi, kansainväliset yhteydet

010 6801 401,
050 301 8590

SIRPA PEURA
farmaseuttinen johtaja;
farmaseuttisten asioiden valmistelun ohjaus ja suunnittelu, Kela-asiat, työpaikkakassat, annosjakelupalvelu

010 6801 402,
050 567 9005

ERKKI KOSTIAINEN
viestintäjohtaja;
viestinnän koordinointi, mediasuhteet, verkkopalvelut, Apteekkarilehden päätoimittaja, PharmaPress Oy:n toimitusjohtaja

010 6801 403,
050 566 8188

ILKKA HARJULA
talous- ja hallintojohtaja;
apteekkien taloudellinen edunvalvonta, liiton ja liiton yhtiöiden talous- ja hallinto-asiat sekä järjestö-asiat, hallituksen ja työvaliokunnan sihteeri

010 6801 404,
050 538 4458

KATARIINA KALSTA
Brand Manager;
APTEEKKI-brändin kehittäminen ja käytännön toimenpiteet

010 6801 400,
040 775 1417

MONNA APAJALAHTI-MARKKULA
talousasiantuntija;
apteekkien talouden seuranta, talous-analyysit ja tilastot, talousvaliokunnan ja tarkastusvalio-kunnan sihteeri

010 6801 411,
050 383 3771

ARI JANSEN
kehittämispäällikkö;
tuotetiedostojen vastuuproviisori, apteekkien tietotekniikka

010 6801 414,
040 551 5578

TIINA KUOSA
toimituspäällikkö (Pharma-Press Oy);
Apteekkarilehden tuotantoon liittyvät tehtävät

010 6801 462,
050 338 9034

SAIJA LEIKOLA
asiantuntija-proviisori;
apteekkipalveluiden kehittäminen, apteekkien sydänohjelma, koulutus- ja työvoima-asiat, laatuasiat, koulutusneuvottelukunnan sihteeri

010 6801 418,
040 532 2729

JOHANNA SALIMÄKI
asiantuntija-proviisori;
lääkeinformaatio, Tietotippa-tietokanta, apteekkien astmaohjelma, savuttomuustyö

010 6801 422,
050 331 4521

IIRO SALONEN
asiantuntija-proviisori;
apteekkien verkkopalveluportaali, sähköinen resepti

010 6801 424,
041 436 15177

MINNA SVENSK
viestintäproviisori (Pharma-Press Oy);
viestintäpalveluiden tuotantoon liittyvät tehtävät, Terveydeksi!-lehden päätoimittaja, lehtien toimitusneuvoston sihteeri

010 6801 464,
040 513 2823

TUULA TEINILÄ
asiantuntija-proviisori;
lääkeinformaatio, Tietotippa-tietokanta, itsehoitosuositukset, apteekkien diabetesohjelma, farmaseuttisen valiokunnan sihteeri

010 6801 427,
040 531 3728

APTEEKKARILIITTO
2012

Apteekkariliitto
Apotekareförbundet

Suomen Apteekkariliitto – Finlands Apotekareförbund ry
Pieni Roobertinkatu 14, 00120 Helsinki, 010 6801 400/vaihde
info@apteekkariliitto.fi, www.apteekkariliitto.fi